

KÖZÉRDÉK

POLITIKAI, TÁRSADALMI ÉS KÖZGAZDASÁGI LAP.

Megjelenik hetenkint kétszer: csütörtökön és vasárnap reggel.

Előfizetés
 egész évre - - - 12 korona.
 fél évre - - - 6 "
 negyed évre - - 3 "

Egyes szám ára 12 fillér.

Kiadóhivatal: Nagyenyedi Könyvnyomda és Papíráruhágyár r.t. — Szerkesztőség irodája ugyanott.
 Hirdetéseket és előfizetéseket fölvesz FÖLDES EDE könyvkereskedő, a kiadó megbízottja.
 Hirdetés ára centiméterenként 6 fill. Többszöri hirdetés árkedvezményben részesül.
 Nyiltér sora 40 fillér.

Budapesti hirdetések kizárólagos felvétele milliméter-árszabás szerint a Leopold Gyula
 Vidéki Lapok Központi Hirdetési Osztályában
 Budapest, VII., Erzsébet-körút 41. sz.

1207—1907.

A hármas hegy országa ünnepre készül. A négy folyam partjain mindenfelé a felekezeti érzékenység kikerülésével, mesgyét emel november 19-én a magyar nép zöme, hogy a multnak fátyolát fellebbeutve, tekintetét egy fenséges bölcsön pihentesse.

A bölcső Pozsonyban, a királyi várpalotában ringott, benne II. Endre és Gertrud harmadik gyermeke Erzsébet nyugodott, éppen ma hétszáz esztendeje.

A nemzet kegyeletos örömmel ünnepelte az Árpádház csecsemő sarjának világrajjöttét, kinek feje köré már akkor glóriát rajzolt a mennyei Föltség.

Későbbi fénye tisztán szűrődik át a századok során keresztül napjainkig, annak bizonyosságául, hogy érdemes szolgálni az Istent, aki néhány évre nyújtja földi létünk határait: ellenben évezredek enged úgy a hit, mint az erkölcsi világrendben gyakorolt érdemes cselekedetek dicsőségének.

A nagykiterjedésű Magyarország csak kétszáz esztendő volt a kereszténység ölében, amikor Erzsébet született; abban a korban, melyet vallásos erület karakterizált; mikor az Isten félelme nemcsak a fórumnak márványtábláira, hanem a lelkek mélyére is volt írva; mikor a király és nemzet az Ur oltárául egyaránt megjelent, kultuszában versenyezni és Neki dicsőítő himnuszokat énekelni.

Erzsébet emez illatos erények koszorujába font virág, melyet maga Isten, kegyelmének égi harmatával öntöze, hogy el ne hervadjon, hanem diszelegjen mindörökkre.

Ő nem volt olyan mint a borostyán, mely évtizedekig nő s nagysokára hirtelenül virágot hajt és gyümölcsöt érlel, de hasonló volt a korán nyíló s a haraszt közé menekülő ibolyához, melynek hol és miltéről csak kellemes illata beszél.

Negyedszázados biografiája az Isten és a felebaráti szeretet csodás mixtumát mutatja az erdeklődő leleknek, miáltal az égiekben elmerülve és magasabb, tisztább régiókba emelkedve, örvendetesen hiszi, hogy a privátélet muladó céljaiért, a közjó örömtelen zavaraiért, a vallás kárpótol minket a jutalmazó Isten boldogító társaságával.

Erzsébet hitből fakadó tevékenysége nem föllobbanó játszi érzelem, hanem életelv volt, mely Istenhez, önmagához és embertársaihoz való viszonyát szabályozta, s kit a Mindenható éppen ezért csodákkal tüntetett ki, a r. k. anyaszentegyház a szentekközé iktatott s az oltárra helyezett, hogy ragyogó példájával, a hívó világ minden részét bevilágító toronyként előttünk tudóköljön.

„Nem szeretem az ábrándozót” írja Parainesisében Kölcsey Ferencz, amihez hozzáfűzi „a legjózanabb, legvilágosabb tekintet mellett is lehet felmelegedni, mint nagy ismeretű művész az előtte függő példány látásán felmelegszik“.

Legyen szabad ez idézetet a Szent életére és mireánk, kik annak közvetett szemléloői vagyunk, némi vonatkozással mondani!

Legendák és történeti bizonyosságok autenticitására támaszkodva, lélekzetelfojtva nézzük, mint emelkelik szent Erzsébet korának gondolatvilágán messze túl, hogy emberbaráti sziveből kiömlő érzéssel, boldog-

ságos lakhelyét a kol'dusok, a nyomorultak és betegek penészborította odujával felcserélve, nekik titokban alamizsnát nyujthasson. Ime az irgalmasság heroikus aktusa!

A mai kor tulfinomított fia előtt sokszor érthetetlen a legenda alakjának élete, sőt nem egyszer undorral hajlik el tőle, mikor hallja vagy olvassa a páratlanul álló erények ezen hőseinek önfeláldozó készségét a felebaráti szeretet jegyében megszületni.

Társadalmunk nem a keresztény, nem az emberbaráti szeretet, hanem az önzés principiumain rekonstruálódik. Egyesek, sőt egész néposztályok sülyedtek a nyomor feneketlen örvényébe. „Szabadság, jog, egyenlőség és jólet” hangzik mindenfelé. A régi rend romjain épül is az új társadalom: fényes palotásorok, az élvezetnek pompás templomai épülnek; amde, rideg falaik árnyékában ketségbeejtő nyomor meregeti révedező szeméit. A remény és hitvesztettek fenyegetődöznek, a büszke paloták márványoszlopai moogai kezdenek.

„Alea jam jacta est”: Rubicout át kell lépni!

Az államnak, a társadalomnak, az egyháznak és az egyének együttesen közrehatni megszivlelendő intelem, ha „jaj”-jal nem kíván végezni.

A humanizmus magasztos szelleme lebeg a lelkek fölött, de sajna — vallás nélkül csak rájuk nehezedik és semmi vagy egész-ségtelen gyümölcsöt érlel.

Az életet kapcsolatba hozni a vallással úgy, mintha az élet, még pedig derüs, vidám, gondtalan élet — milyen hajdan Hellas enyhe mosolygó ege alatt folyt, — volna az

TÁRCZA.

Hangversenyen.

— A „Közérdek” eredeti tárczája. —

Czifra néppel van tele a szála,
 Hogyne volna, hisz dalost van máma!
 Nincs egy üres talpalattnyi helye
 Selyemruha suhogással még a lég is telve.

Zongora szól s megzendül a nótá...
 Sir a lelkem, mit tehettek róla;
 Idegen dal, nem értem nem érzem,
 Dalolhatnak akár milyen összehangzón, szépen.

A fülemnek — szóljatok meg érte
 Egyetlen dal százszor többet érne,
 Ha csupán csak egy ajkon is szólna,
 Csak az az egy magyar ajak, s magyar nótá volna.

Idegen dal... Szép a muzsikája...
 S míg hallgatom köny gyül szempillámra
 Sir a szemem s vele sir a lélek...
 Magyar földön mikor lesz már magyar minden ének?!

Szászsebes, 1907. okt.

Tolvaly Géza.

A királyné.

Írta: Lux Terka.

— A „Közérdek” eredeti tárczája. —

Maurus, a félszemű bölcs öreg pap, a királyné gyermekkori tanítója, barátja, tanácsadója, gyóntatója, ott állt a nagy, hűvös fehér teremben s várta a királyné megszólítását.

A királyné lehajtott fejjel, gondolkodva járkált a teremben és szép, nemes nyílt arczán zavar látszott. Fehér kezével végigsimított olykor fekete haján, gyönyörű ivű szemöldökét összevonta s egy-egy percze megállt a nyitott ablaknál. Olyan szép volt ilyenkor, mint egy alabástrom-szobor, melyre aranyrózsás fátyolt borított a nap.

Az ablak alatt óriási park feküdt, valamikor erdő volt s most mint egy megszelídített oroszán simult a palota lábához. Türelmes hátán csodálatos növények és virágok nyíltak. Gránátvörös grenadillák és brazíliai pálmák, melyeknek levele az indusok édes és részegítő itala.

Valamelyik rózsabokor között csalogány énekel s egy óriási bükkfa ágán feketerigó

ült és felelgetett a rózsabokor apró dalosának.

A királyné most hosszan és némán állt az ablak mellett s észre sem vette, amint az öreg pap halkán közeledett feléje és aszott kezét rátette vállára.

— Mauna Loa, nagyasszonyom — szólott szeretettel és tisztelettel az öreg.

— Attól félek, fordult meg a királyné szomorú mosollyal — hogy nem vagyok többé a te Mauna Loád, a te tisztelt, nagy királynéd, öreg Maurusom! A népem kigunyol, mosolyog rajtam, talán meg is vet.

Kérdőleg nézett az öreg Maurusra, de ez lehunyta egyetlen nyitva levő szemét és hallgatott.

Üj le, Maurus — intett a királyné s ott az ablak mellett leültek egymással szembe.

Azért hivattalak, — szólta a királyné — hogy megkérdezzem tőled, mivel tartozom még annak a népnek, aki előbb az enyém volt, azután a fiamé lett s akinek egész ifjuságomat, asszonyi életemnek legszebb és soha vissza nem jövő éveit feláldoztam, odaajándékoztam? Szólj Maurus!

emberi lét főcélja, a vallás pedig alkalmas, de nem mindig szükséges: lehetetlen.

Az emberbaráti szeretet klasszikus mezbe öltöztetve szép, de a vallás jelmezével ékítve még szebb és: eredményes.

A vallás iránti közömbösség maga után vonja az erkölcsi pangást úgy a politikai mint a polgári téren; akik az oltárt fenyegetik, a királyi trónt is megdöntik; ahol kifosztják az egyházakat, ott megrabolják az arisztokráciát, szóval: akiknek a keresztény morál visszatetszik, oly morált létesítenek, mely nem válik előnyére se az egyeseknek sem pedig az egésznek.

A vallás az a palládium, melynek oltalma alatt az emberbaráti szeretet theoraiáit érvényt nyernek s a boldogság klenódiümáért esengő lelkek edesen megpihennek.

* * *

Ünnepünkön felgondolva ezeket, úgy ne járjunk mint az orvos, aki a nyavalyák rémséges kórokozóját újrain elszámálta, betegének baját eltalálta, meggyógyítani azonban nem tudta!

Beresényi Elemér.

Politikai hírek.

A kiegyezési javaslatok sorsa a magyar képviselőházban immár biztosítottak látszik. Folyó hó 10-dikén tárgyalta azokat az országgyűlési párt értekezlete a párttagok elnök részvételével. Polónyi Géza beszéde után, melyben a javaslatokat erősen bírálta és nem fogadta el, gr. Apponyi Albert állott fel és gyönyörű beszédben, a párt zajos tetszése mellett érvelt a kvóta felemelése mellett. Majd Ugron Gábor pártolta az előadott javaslatot s indítványozta, hogy a ki a kiegyezés és kvótaemelés ellen agít, az a pártkötelékben nem marad hasson. Nem fogadták el a kiegyezési javaslatokat és a pártból kileptek: br. Wesselényi Ferencz, Polónyi Géza, Polónyi Dezső, Farkasházi Zsigmond, Endrey Gyula, Balogh Mihály, ifj. Madarász József, Csépan Géza, Urmanczy Nándor Uray Imre, Szappanos István. Br. Wesselényi Fe-

rencz kijelentette az elnökhöz intézett levelében, hogy a kiegyezésben nem látja Magyarországnak függetlenségének biztosítékait s a kvótát megszavazni sohasem fogja.

A kilépők legtöbbje nyílt levélben indokolja elhatározását. Ezen nyílt levelek közt legmeghatóbb az öreg Szappanos Istváné, érvelésében legerősebb Uray Imréé.

„Amiket pártunk követelt — így ír Uray Kossuth Ferenczhez, — amiket a magyar népek ígért és szenttől fogadott: meg vagyunk az írva a párt programjaiban, országgyűlési nyilatkozatokban, pártelhatározatokban, beszédekben, atyád levelében és a te szónoklataidban, melyeket a képviselőházban s atyád szobrai előtt mondottál. A függetlenségi párt három évtizeden át vonakodott bemenni a delegációba; mert nem akarta elismerni közös ügyeknek a had- és külügyet. Most bement a te vezetésed alatt s a hadügyi kiadásokat nem leszállította, hogy a nép terhen enyhítsen, hanem megszavazott rengeteg millióval többlet, hadihajókra Olaszország ellen és közös hadseregére Magyarország függetlensége ellen... Senki sem hirdette erősebben nálad, hogy önálló vámterület kell. Kereskedelmi miniszter azért lettél, hogy Magyarország gazdasági önállóságát Ausztriával szemben létesítsed. Ugyan hogy is vagyunk azzal a gazdasági önállósággal? Pártodat kapacitáltad, hogy csak legyen meg a gazdasági önállóság: abból majd következik a politikai függetlenség és a hadsereg kikapcsolt kérdéseiben jobban érvelnyesülnek a párt eszméi és a nemzet követelése. A népjólét, a gazdagodás reménye kecségette a képviselőket és bizalom személyed iránt garmadával nyilvánult ország-szerterte... A delibáb eltűnt, a gazdasági önállóság fel van adva; marad belőle egy formula. Le vagyunk kötve nekünk idegen tarifákkal a külföldnek; nekünk karos szerződéssel Ausztriának. Hogy tíz év múlva mi lesz? Isten látja lelketem, hogy te sem tudod. Ne biztass hát; mert semminemű garanciát nem adhatsz... Hat az önálló magyar bank? 1875. óta követeli nemcsak a függetlenségi, de valamennyi párt: Kerkápoli, Lónyay, Tisza is követeltek. Wekerle a valuta-szabályozással, Bánffy a legjobb

— Nincs jogom a nép hálijához? — kérdezte bámulva. — Nekem? Nekem, Maurus?

— Neked, királyné és senkinek, aki úgy gondolkodik, mint te, Ha valaki hódolatot kíván az emberektől, azt ne a jósága után kívánja, hanem a kegyetlensége után. Ha nem halálkódva, hanem rettegve mondanak ki nevedet, akkor a hódolat úgy fog na körül, mint ujjadat gyűrűid. A jóság nem faj az emberi léleknek s csak ami faj neki, arra gondol vissza. Ha boldoggá teszel egy embert, elfelejt. Ha megkorbácsolod gyűlölni fog, de elfeledni soha. A jóság a közöny porszeme, a szél tovasöpri, a kegyetlenség sziklagránit s az emlékezés monumentumát már élő korában felállította magának a kegyetlen szívű. A jóság, Mauna Loa: önzés. A gonoszság: bátorság. Jót elsősorban is önmagunkért teszünk, de rosszat: másokért.

A királyné lehunyta szemét, összerázkódott és felállt. Párszor végigment a nagy, fehér termen, melyet mintha aranyhidakkal választott volna el a nap egy-egy fényásvja, azután megállt az öreg ember előtt és megfogta a vállát.

(Folytatjuk.)

bankegyezséggel újat egyengették, Szell törvénybe ígatta, hogy 1910-ben meglehessen. Hát meglesz? Igéred? Fogadod? Megvalósítod? ... Ne tévesszenek meg téged, Kossuth Ferencz, a bizalomnak gyártott levelei és a megfizetett sajtónak himnuszai, melyek megtöltik levéltárod, mert a hazugságnak nincs oly meggyőző ereje, mint az igazságnak. Borzasztó látni, hogy mennek a nép képviselői kerületeikbe, hogy a függetlenségi polgárokat megmételtyezék hamis beszédekkel, megfosszák őket hitüktől, s meggyőződésüktől felsőbb parancsra s nem állják bizalmat kérni neked és maguknak, a mikor választóikat nyíltan arra kapacitálták, hogy a nekik tett közelezi ígert alól mentsek őket fel, hogy a te kedvedért a kvótát fölemelhessek.“

Vegyes hírek.

— Lapunk mai száma 6 oldalon jelenik meg.

— November 19. Nevezetes dátum a magyar katolikus kereszténység történetében. A jelen évben hétszáz esztendeje annak, hogy e világra született hazánk egének ékessége, „Krisztus menyeei országának drága gyöngye“ (Apoc. 21. 21.) Árpádházi szent Erzsébet. Ennek az évfordulónak megünneplésére megmozdult a keresztény egyház, ünnepel a katolikus Magyarország! Isten dicsőségére és imáadására épített templomaink ezereiben hálaének és szent fogadás száll a szivekből a Magasságbelinek trónja fele ama égi kegyelemért, mely tökéletessé, az irgalmasság anyalává, szentté kreált egy király-leányt. Szent Erzsébetben a magyar anyák eszményében látjuk tündökölni ama vallási és hazafiai erényeket, melyek követésre tüzelnek, az emberi és lelki boldogság fundamentumának megteremtői. Jöjjetek és csodáljatok a nagyak és szentnek áldás-dus földi életet, melyet dr. Monay Ferencz minoritarendi teológiai tanár vasárnap este, hétfőn este és kedden este 5 1/2 órakor és kedden d. e. a 9 órai ünnepélyes szentmise alatt négy beszédben fog ismertetni. Ugy az esti ájtatosságokra, mint a kedden d. e. 9 órakor tartandó ünnepélyes hálaadó istentiszteletre a tantestületeket és ennek tanuló ifjuságát, az állami, vármegyei és városi hatóságokat ez uton is tisztelettel meghívja Nagyenyeden, 1907. évi november 17-én Rada György, plébános.

— Erzsébet-ünnepélyt tart a nagyenyedi áll. el. iskolák tantestülete f. hó 19-én (kedden) d. u. 3 órakor a leányiskola tornatermében. Műsor: 1. „Hymnusz“. Erkel Ferencztől. Éneklia a fiú- és leányiskola növendékeiből alakult 150 tagu gyermekkar. 2. „Erzsébet királyné“. Balla Miklóstól. Szavalja: Gergelyi Róza V. o. tan. 3. Alkalmi felolvasást tart Zalányiné Barna Margit. 4. „Erzsébet királyné emlékezete“. Szavalja: Sturek András V. o. tan. 5. „Gyászkar“. Zenéjét írta: Veress István. Éneklia a gyermekkar. 6. „Szeptember 10-én“. Balázs Józseftől. Szavalja: Lőrincz Anna IV. o. tan. 7. „Volt egyszer egy királyné“. Szabolcska Mihálytól. Szavalja: Farnos László IV. o. tan. 8. „Erzsébet királyné nótája“. Éneklia a gyermekkar.

— Jótékonyág. Báró Kemény Árpád főispán úr és neje ő méltóságai a „Szegegy tanulókat segélyező kör“ alapító tagjai lettek, és 100—100 korona alapítványukat megküldeni sziveskedtek, miért is hála köszönetet mond az egylet elnöksége.

Meg tartozol valamivel — felelte az öreg nyugodtan. — Bocsanattal.

— Minő bocsanattal? — kérdezte a királyné kissé ingerülten s alig hallhatólag rácsapott a széke karjára. — Nem mindent megtettem a népért? Fűtök éltem, szenvedtem, fosztottam ki magamat, mit kívánnak még? Az életem most már az enyém. Hűsz esztendei kormányzás alatt boldoggá tettem szellemileg, anyagilag és királyt szültem, kinek fejere koronát tehettek. Többet tettem országomért, mint tíz férfi uralkodó, mit kívánnak még tőlem? Lettettem a kormányzás pálcáját, nem vagyok többé az ő sorsuknak királynéja, csak a magamenak. Engem nem gúny, de hódolat illet meg!

Az öreg Maurus hallgatott.

— Miért nem felelsz? — kérdezte a királyné csodálkozva. — Talán nem tartod jogosnak kívánságomat?

— Nem — felelte keményen az öreg és felnyitotta a szemét. — Nem tartom jogosnak a kívánságodat. Nem tartottad be a sorrendet a nép, az emberi lélek pszichológiájában és nincs jogod azt követelni tőle, amit nem adhat. Ami nem természete: a hála.

A királyné tágra nyitotta ki nagy, fekete gyémánt szemét.

— **Az erdélyi ref. Egyházkerület** közgyűlésének részletes referációjában olvassuk, hogy a közgyűlés 63 ezer korona fiktív követelést leírt a vagyonmérlegről. Ennek a jelentékeny összegnek tökevényképpen való szerepeltetése még abból az időből származik, mikor a hírhedt bözemanóverek veszteségeit kellett eltussolni. Félő, hogy több is következik.

— **Tanítók esküje.** F. hó 14-én a vármegyeház dísztermében báró Kemény Árpád főispán s az illetékes lelkészek jelenlétében a kir. tanfelügyelő előtt tették le az 1907. évi XXVII. t. cz. 32-ik §-a értelmében a Nagyenyed vidékéhez tartozó, államszegélyt nem élvező felekezeti tanítók közül mintegy 60-an a hivatalos esküt. Az eskü letétele előtt a kir. tanfelügyelő, az eskü után pedig a főispán lelkes beszédben buzdította a tanítótságot a haza iránti szeretetre s a tanítói hivatással járó feladatok teljesítésére. A tanítótságot nevében Krisán tövisi tanító köszönte meg a jóakaratu, lelkesítő beszédekért s egyben felkérte a kir. tanfelügyelő urat, hogy a magyar kir. vall. és közokt. miniszter úrnál is tolmácsolja ragaszkodásuk s hálás tiszteletük érzelmét.

— **A „Nagyenyedi Protestáns Nők Szegényeket és Betegeket Segélyező Egyesülete”** folyó 1907. év november 24-én d. u. pontban 5 órakor a Bethlen-koll. dísztermében műsoros összejövetelt rendez. Belépő díj nem lesz. — A kitett perselyekbe való adakozást a nemes czél érdekében köszönettel fogadja az egyesület. — Műsor: 1. Rieding Oszkár: „Praeludium” Hegedű terett; Rieth Mihály orgonakísérete mellett előadjak Veress István, Uray László és Benedek Ernő. 2. Felolvas: Váró Ferenc nyug. főgimn. tanár. 3. Weber: C-dur Sonata Adagioja. Előadja zongorán: Balla Bélané úrnő. 4. Szaval Felmeri Sándor gyak. isk. tanár. 5. Veress G.: „Leborulunk” . . . Férfikar, előadja: a Nagyenyedi Dalokör.

— **A szegény tanulókat segélyező kör** tisztelettel kéri a nemes szívű emberbarátokat, hogy a f. évi december hó 7-én rendezendő műsoros estélyre sorsolási tárgyakat küldeni szíveskedjenek Török Bertalanné elnöknőhöz.

— **A marosújvári takarékpénztárra** vonatkozólag ezt olvassuk az Egyetértés f. hó 14-diki számában: „A való tényállás az, hogy a nevezett takarékpénztár teljesen függetlenül Szász József alispán és Bójthe Kálmán főszolgabíró érdekességétől és éppen sseggel nem ezeknek érdekében s tisztán saját anyagi eszközeiből már e hó 11-én reggel fizette be a nála takarékbetétként elhelyezve volt mintegy 80.000 koronányi állami inség-kölcsönösszeget a nagyenyedi adóhivatalba; az összeg megszerzését nem a Szász-Bójthe család vitte keresztül és így erre nézve a család kezességéről szó sem volt soha, hanem az említett összeget a takarékpénztár olyképpen szerezte be, hogy a vele rendes visszszámítási viszonyban levő intézeteknél váltótárczájából mintegy 80.000 koronát eszkomptált és így a kellő pénzüsszeg tisztán üzleti tranzakció alapján rendelkezésére állott. Ugy a marosújvári járás-

ban, mint az egész megyében általános megelégedést keltett a takarékpénztár ügyének ily módon a Szász-Bójthe ügtyől való teljes különválasztása és az egész politikai bonyodalomból való kikapcsolása, ami csak megerősítette ugy a betevők, mint az egyéb érdekeltek körében a takarékpénztár iránt fennálló és minden tekintetben jogosult bizalmat.”

— **A szegény tanulókat segélyező kör** felkéri a közlegő ruha-kiosztás alkalmából a jószívű közönséget, hogy átalakítás útján használható viseltes ruhadarabokat szíveskedjenek adományozni, melyeket Bedő Denes elemi leányiskolai igazgató úrhoz kérünk küldeni.

— **A Maros hajózatára** tetele ügyében értekezlet volt e napokban D a r á y i miniszter elnöklete alatt, amelyen elfogadták azt a tervezetet, hogy a Maros Szegedtől Piskiiig tétessék hajózatára, ami mintegy 12 millió koronába kerülne. A Maros szabályozási munkáit már 1908 ban kezdenék meg.

— **Lövés a vonatra.** Levelezőnk írja a következő esetet: Folyó hó 12-én Gyulafehérvárról Zalatna felé utazott delután 5 órakor induló vonattal. A sárdi állomáson túl, az országút keresztezésénél, valaki a vonatra lőtt, úgy hogy a golyó egyik ablakor behatolva a szemben levő ablakon kiment. Szerencse, hogy senki semült az ablak mellett. Vészfék a vonaton nincs, nem lehetett megállítani. A vonatvezető személyzet a vonatot a tett följelentésre nem állította meg azonnal s így a vizsgálat eddig sikertelen maradt.

— **Árverési hirdetés.** A nagyenyedi m. kir. pénzügyigazgatóság közli, hogy Alsó-Fehér vármegye balászfalvi járásában levő Balászfalva, Túr, Véza, a m.-igeni járásban levő Alsógáld, a m.-újvári járásban levő Csongva községek területén fizetendő boritaladó és hűsfogyasztási adó beszedési jogát az 1908. január 1-től ugyanezen évi december 31-ig terjedő időre, esetleg a felmondás fenntartásával az 1909. és 1910. évekre is nyilvános árverés útján haszonberbe adja. Az árverés ideje és feltételei megtekinthetők a nagyenyedi m. kir. pénzügyigazgatóság hivatalos helyiségében.

— **Kérelem a hölgyvilághoz.** Ismeretes az a körülmény, hogy a József kir. Herczeg Szanatorium Egyesület kétezer ridikült csináltatott. Ezer jó szívű hölgy már akadt is, aki a ridikültöket gyűjtés czéljából elfogadta. Egyik másik ridikült mint a megrakott méhecske megrakva koronákkal és fillérekkel visszajut a szegénysorsu tudóbetegekért szívesen küzdő egyesülethez. De ezer ridikült még várja azt a jó szívet, aki ezt a gyűjtársolyt a halállal eljegyzett tudóbetegeknek elkérje. Csak egy levelezőlapot méltóztassanak írni az egyesületnek (József kir. Herczeg Szanatorium Egyesület Budapest, IX., Lónyay-utca 47.) Kérjük városunk és vidékünk hölgyvilágát, hogy fogadják résztvevő szívök irgalmába a tudóbetegek ügyét. Mily gyönyörű dolog volna ha az ezer ridikült gazdára találna s kirá-csonyra száz szegénysorsu tudóbeteg bevo-

nuhatna az ő gyógyítóházába, legnagyobb kincsének, egészségének visszanyerésére. Adhatnánk-e nekik ennél becsesebb karácsonyi ajándékot. Pedig nem kell hozzá egyéb, minthogy a városunkban is akadjon legalább egy-két aldozatkész magyar nő, aki nemzetünk nagy szegényfoltját résztvevő szívvvel megszüntetni segít. Lapunk szerkesztősege készséggel és örömmel ír a ridikült elküldéséért, ha olvasóink erre föl hívják. Bár minél több jó szívű hölgy hívna föl szerkesztőségünket, vagy az egyesületet.

— **Ösztöndíj-pályázat** iparosok és árvaik számára. A kolozsvári kereskedelmi és iparkamara az érdekeltek tudomására hozza, hogy a szakmájában kivált, józan életű, fiatalon elhalt és kepesi téshez kötött ipartűzött magyar honos iparos-mesterek szegénysorsu özvegyei, vagy szegénysorsu de 18 évet még be nem töltött fiu, esetleg leány árvaik számára, a keresk. miniszter a Goldberger Erzsébet-fele alapítvány kamataiból 7 darab egyenként 300—300 koronás, 1 darab 226 koronás segélydíjat rendszeresített. Pályázhatnak özvegyek vagy árvák, az utóbbiak anyjuk vagy gyámjuk útján. Özvegyek, kik férjük iparát folytatják, árvák, kik atyjuk iparát választották életpályául s mind ilyenek segéd vagy tanonc minőségben alkalmazva vannak, avagy ugyanazon szakmába vágó ipari szakiskolába (felső ipariskolába) járnak, az odaítélésben előnyben részesülnek. A folyamodványok a keresk. miniszter úrhoz címezve, a kolozsvári keresk. és iparkamarához legkesőbb folyó évi december hó 20-ig okvetlenül benyújtandók.

— **Ösztöndíj** ifju iparos-mester és idősebb segéd munkás részére. A Voigtländer Frigyes-fele „Mária Valeria”-alapítvány kamataiból a kereskedelemügyi miniszter 2 darab 1082, Egyezernyolczvankét koronás ösztöndíjat alapított. Ez ösztöndíjakat kepesítéshez kötött ipartűzű 2 (kettő) szegényebb sorsu, érdemes, szakmájában kiváló és józan életű olyan kezdő fiatal magyar honos iparos-mestereknek, vagy idősebb segédnek fogja a miniszter oda ítelni továbbképzés czéljából, vagy forgó tőke gyanánt, kik atyjuk iparát folytatják s attól az iparüzletet átvettek, vagy átvenni akarják. Pályázhatnak az említett iparos mesterek vagy segédek közül mindazok, kik katonai szolgálatukat már teljesítették vagy az alól jogérvényesen végleg fölmentettek és akik, ha mesterek, legalább 1 (egy) ha segéd legalább 5 (öt) évet töltöttek ezen minőségben. A katonai szolgálatban töltött idő ezen időbe be nem számítható és általában csak a tényleget műhelyi gyakorlattal töltött évek vehetők számba. A folyamodványokat a pályázók a Kereskedelmi Miniszter Úrhoz címezve, a kolozsvári kereskedelmi és iparkamarához legkesőbb folyó évi december hó 20-ig kell benyújtani.

— **Mit nyujtanak az állam és a városok az iparnak?** Ezen cím alatt a karácsonyi könyvtáczon Sugár Ottó, a „Honi Ipar” szerkesztőjének kiadásában könyv jelenik meg. Ez a könyv mindazokat a gyakorlati tudnivalókat tartalmazza, melyekre szüksége van mindenkinek, aki Ma-

Ifj. MÉLÁSZ JÁNOS ÉS TÁRSA

női és férfi divatáru, fehérnemű és rövidáru raktára; temetkezési és hullaszállítási vállalata Nagyenyeden, Főter 3. szám.

Bátorkodunk a n. é. helyi és vidéki közönség szíves figyelmét a most ujonnan berendezett női és férfi divatáru, fehérnemű és rövidáru raktárunkra fölhívni, hol jutányos árban és a legpontosabb kiszolgálás mellett szerezhető be minden szükséglet.

Temetkezések rendezését és hullaszállítását legméltányosabb árak mellett eszközölünk, egyszerű és díszes, kivitelben

gyarországon iparvállalatát állami és hatósági támogatással ki akarja bővíteni. A műben csupa hivatalos uton beszerzett, autentikus adat lesz, melyekre hivatkozni lehet. Ára 3 korona. Előfizetéseket elfogad a „Honi Ipar” kiadóhivatala: Budapest, VI., Király-utca 34. szám

— **Kitüntetés.** Az „Első Alföldi Cognakgyár Részvénytársaság Kecskeméten” melynek népszerűsége páratlan Magyarországon, s igaz érdemei közt főleg említhetjük azt, hogy nemcsak a magyar közönséggel szerettette meg készítményét, hanem a külfölddel is, mert hiszen barackpálinkája, máris nemzetközi specialitás lévén, cognakja és likörjei pedig a leghíresebb francia produktumokkal is fölveszik versenyt, valóban ismét nagy kitüntetésben részesült. Ő Felső Fülöp szász coburgh-góthai heiczeg nevezett nagyszabású vállalatot „kamara szállító” címmel tüntette ki.

Uj erőt ad

A SCOTT-fele Emulsió akkor is, mikor más szer már nem használ. Mindig veszélyes kertes értékű szerekek kísérletezni, amikor az ember egészségéről van szó.

Gyengeség esetében

különösen lábadozóknál,

Az Emulsió vásárlásánál a SCOTT-fele módszer védjegyet — a halászt — kérjük figyelembe venni.

vagy vérszegénység, tüdőbaj, túlterhelt munkából származó betegségek folytán az elővigyázatos ember azonnal ahhoz a szerhez folyamodik mely számtalan esetben, kivétel nélkül hatásosan és biztosan gyógyítja a gyengeséget. Ez a szer a SCOTT-fele Emulsió.

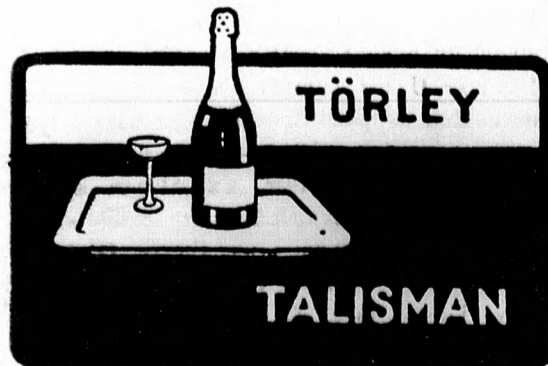
Egy eredeti üveg ára 2 K. 50 fillér.

Kapható minden gyógyszerárban.

— **Magyar Otthon.** Tisztelt olvasóink becses figyelmébe ajánljuk a Budapest, VIII., Főherceg Sándor-utca 30. szám alatt levő Magyar Otthon Penziót. Mérsékelt árban elegánsan bútorozott, külön bejárattal szobákat lehet ott bérelni s esetleg teljes ellátás is kapható. Csoporthoz jelentkezőknek megfelelő kedvezmény. Szigorúan családi otthon.

— **Lesz még szőlő lágy kenyér** azok részére is, a kik hosszú időközön át nem tudtak gyomor bajuk miatt étkezni. Ezt pedig csak a híres kecskeméti keresztresz gyomorkeserűvel érhetik el, mely még a legidültebb gyomorbajt is sikerrel rendbehozza. Készíti az Első Alföldi Cognakgyár r.-t. Kecskeméten.

Nyilt-tér.

Felelős szerkesztő:
Dr. MÜLLER JENŐ.

Főmunkatárs:
Dr. Szász Pál.

Kiadó:
Nagyenyedi Könyvnyomda és Papíráru gyár részv.-társ.

„Míg csak apró lény vagyok,
S az egészségtől durradok,
Ért pedig higgyék el nekem,
Knipp-kávéra köszönök.”

Valódi csak az eredeti csomagokban Kathreiner névvel.

Ne használja senki keverék nélkül az igazán gyarmatkávé!

Kizárólag a Kathreiner-féle Knipp-malátakávé bizonyult a legjobb pót-kávénak, mely könnyen emészthető, tápláló és vérkeringést, májat előmozdítja az egészséget.

Gyermekeket már csak a Kathreiner-re szoktassuk.

A mostani faárak

a következők:

Bükkfa 1 öl (4 nettó méter) 32 kor.

Hántottfa 1 öl (4 erdei méter) 30 kor

Bükkfa 1 koesi (6 öl) 180 kor.

Az árak házhoz szállítva értendők.

Nagy mennyiségű ócska zsindely jutányos áron eladó.

Klemm Pál

216 1-3 Szentkirály-utca.

Köhögés, rekedtség és hurut ellen nincs jobb a

Réthy-féle pemetefűcukorkánál

Vásárlásnál azonban vigyázzunk és határozottan RÉTHY-félét kérjünk, mivel sok haszontalan utánzata van.

1 doboz 60 fillér.

Csak RÉTHY-félét fogadjunk el!

1 10

BOGDÁNY SZERENCSEJE PÁRATLAN.

A m. kir. szab. osztálysorsjátékban nálunk nyertek:

602.000

koronát a 240. számra.

602.000

koronát a 12698. számra.

602.000

koronát a 85306. számra.

602.000

koronát a 92044. számra.

602.000

koronát a 98924. számra.

400.000

koronát a 11119. számra.

400.000

koronát a 76062. számra.

200.000

koronát a 25534. számra.

200.000

koronát a 27557. számra.

200.000

koronát a 46006. számra.

200.000

koronát a 92049. számra.

100.000

koronát a 15630. számra.

100.000

koronát a 20838. számra.

100.000

koronát a 70169. számra.

100.000

koronát a 79559. számra.

100.000

koronát a 86860. számra.

100.000

koronát a 94780. számra.

90.000 koronát a 2407. számra.

80.000 " " 27665. "

80.000 " " 60277. "

50.000 " " 36234. "

50.000 " " 93004. "

40.000 " " 266. "

40.000 " " 395. "

40.000 " " 27539. "

40.000 " " 117255. "

és ezenkívül sok sorsjegy 30.000, 25.000, 20.000, 15.000 és 10.000 koronát nyert.

BOGDÁNY S.

Fővárosi sorsjegyiroda R. T.
Budapest VI., Károly-körút 20. sz.
Huzás november 21. és 23-án.

1/8 sorsj. | 1/4 sorsj. | 1/2 sorsj. | 1/1 sorsj.
K 150 | K 3. — | K 6. — | K 12. —

Vidékre utánnvétellel vagy az összeg előzetes be-
küldése után küldjük sorsjegyeinket.

1262/1907. véghr. szám.

Arverési hirdetmény.

Alulírott bírósági végrehajtó az 1881. évi LX. t.-ez. 102. §-a értelmében ezennel közhírré teszi, hogy a nagyenyedi kir. járásbírósnak 1907. évi V. 649/4 sz. végzése következtében dr. Mayer Ödön ügyvéd által képviselt Gyulafehérvári Takarékpénztár javára Belea Axentye és t. ellen 400 kor. s jár. erejéig 1907. évi október hó 14-én fogatosított kielégítési végrehajtás útján lefoglalt és 1660 kor. becsült következő ingóságok, u. m.: Florea Jakabnál 2 borju, 1 mslacz; Boeza Kirillánál 2 ökör, 1 tehén, 200 l. veder bornust és 1 borju nyilvános árverésen eladottnak.

Mely árverésnek a nagyenyedi kir. járásbírósnak 1907. évi V. 649/5 sz. végzése folytán 400 kor. tőkekövetelés, ennek 1899. évi november hó 24. napjától járó 6% kamatai, bíróság már megállapított költségek erejéig M.-B. Boesárdon az előjárásgházánál leendő megtartására 1907. évi november hó 29-ik napjának d. e. 10 órája határidőül kintetnek és ahhoz a venni szándékozók oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok az 1881. évi LX. t.-ez. 107. és 108. §-a értelmében készpénzfizetés mellett a legtöbbet ígérőnek szükség esetén becsáron alul is el fognak adatni.

Nagyenyeden, 1907. évi október hó 30. napján.

Gajzágó Simon,
kir. bír. végrehajtó.

215 1-1

Muskotály bort

2-3 éveset keres megvételre.

Mintázott ajándékokat kér
Fischer és Társai
faiskola és szőlőoltványtelepek

214

NAGYENYED.

2-2

BRÁZAY SÓSBORSZESZ-SZAPPAN

Legkítűnőbb pipereszappan. Bársonyszerű puhává teszi s fehériti, üdévé teszi a bőrt.

A Brázay sóbszappan a bőre való előnyös hatásánál fogva egészségi és kozmetikai szempontból főülmulthatatlan szer.

Egyesíti magában az összes kiválóbb szappanok jó tulajdonságait, sóbszappan tartalmánál fogva pedig felülmul minden gyártmányt.

1 drb ára 70 fillér, 3 drb díszdobozban 2 kor.

Brázay-féle Kölni Viz.

(Eau de Cologne.)

Kiváló alkotászeivel s rendkívül finom illatával felülmul minden más Kölni-víz néven ismert piperezikket Kapható —50, 1.—, 2.— és 4 koronás üvegekben.

Kapható mindenütt vagy közvetlenül a készítő
BRÁZAY KÁLMÁN czégnél Budapesten.

A helyi ipar diadala.

Dobozárukat,

könyvnyomdai, litográfiai,
dombornyomásu s egyéb papir-
nemű munkákat, melyeket a

Nagyenyedi Könyvnyomda és Papírárugyár R.-T.

készít nagy versenyképesség-
gel, szép és izléses kivitelben.

a pécsi országos kiállításon
aranyéremmel tüntették ki.

Megjelenik

e hó végére
a nagyenyedi
közhasznu
Lőcsei Sp. Lajos-féle

Naptár

az 1908-ik évre
igen érdekes és
hasznos tudnivalókkal

Óh jaj!

Köhögés, rekedtség és elnyálkásodás
ellen gyors és biztos hatásuak

Éljen!

Megfojt ez az
átkozott köhögés!

Egger mellpasztillái,

az étvágyat nem rontják s kitűnő ízűek.

Doboza 1 kor. és 2 korona.
Próba doboz 50 fillér.

Egger mellpasztillája
csakhamar meggyógyított

Fő- és szétküldési raktár:
„Nádor“ gyógyszer-tár
Budapest, VI., Váci-körut 17.

189 8-26

Nagyenyeden kapható: U. Kovács József Bethlen Gábor gyógyszer-tárban.
Novák István Arany csillag gyógyszer-tárban.

NAGYENYED VÁROS KÖZÖNSÉGE

150 14-52

GŐZ, KÁD ÉS KŐ (MEDENCZE) FÜRDŐJE

Gőzfürdő.

Fürdőidő:
Férfiaknak: szerda,
csütörtök, szombat és
vasárnap reggel 6 órá-
tól délután 2 óráig.

Nőknek: kedden és
pénteken reggel 6 órá-
tól esti 6 óráig.

Árak:
Felnőtteknek . . . 1.20 kor.
Tanulóknak . . . 1.— kor.
Szülővel fürdő 12 éven aluli
gyermekek után fjenként 50
fillér fizetendő.

Kádfürdő.

Fürdőidő:
Az év mindenik szakában, a hét
minden napján (hétfő kivételével)
nők és férfiak reggeli 6 órától esti
6 óráig fürödhetnek.

Árak:

Az	1	2	3	4	5	6
s z á m u k á d a k b a n						
Felnőtteknek	1.20 k.	1.40 2.—				
Tanulóknak	1.— k.	K. K.				
Szülőjükkal együtt für- dő gyermeknek	à 50 f.					*)

*) Ezen díjért a szülőn kívül még
három (12 évesnél kisebb) gyer-
mek is fürödhetik.

Kő (medencze) fürdő

Fürdőidő:
Férfiaknak: szerda,
szombat, vasárnap reg-
gel 6 órától este 6 óráig
és csütörtökön délután
2 órától esti 6 óráig.
Nőknek: Kedd s pént-
eken reggel 6 órától este
6 óráig és csütörtökön
reggel 6 órától délután
2 óráig.

Árak:
Mindenkinek, mindennap
25 fillér.

Modern és kényelmes berendezésű gőzkamra; tükör- és hűtő-medenczék; fényes berendezésű pihenő; massage, tyukszemvágó és fodrász; emelt és súlyosított porcellán-kádak; hideg és meleg, felső- és alsóvezetésű útő- és permetező-zuhanyok. A fürdő a város központján minden időjárás mellett gyalog is könnyen megközelíthető.

Gőz- vagy kádfürdőre előre megváltott 30 drb jegy ára 36 kor. helyett, 30 kor.

Hegyi János

műlakatos és gépjavitó műhelye
NAGYENYEDEN, Tóvis-utca 19.

Elvállalok mindennemű épület-, mű- és géplakatos munkákat, u. m. vasrácsok, vasajtók, épületvasalások javítását és újbóli készítését, továbbá villanyosengők, telefon és villámhárítók szakszerű szerelését. Varrógépek és kerékpárok javítását a gyári árban való újonnan beszerzését, végre mindennemű gőzeséplők, motorok, szivattyúk és szivattyuskutak, gazdasági gépek és eszközök pontos és figyelmes javítását és ezeknek szintén gyári árakban való beszerzését. — Ajánlom a gazdaközönségnek saját műhelyemben összeállított elpusztíthatatlan acélfejű ekéimet és vasboronáimat, melyeket jótállás mellett felelősséggel adok el, nem tetszőket kicserélek, vagy kívánság szerint átalakítok.

Szakmámba vágó költségvetéssel díjtalanul szolgálok Beeses pártfogást kér

kiváló tisztelettel

HEGYI JÁNOS,

műlakatos és gépjavitó műhelye

12 92-104

Kvóta.

Igen régi nóta...
Minden ember,
Nem is egyszer,
Sokat hallott róla.
Egyenlő a vége
Azt tudni jó,
Te szegény oh
Nem lesz kenyér téltre.

Ma is csak ez járja...
Sok millió,
Mire lesz jó,
Azt senki sem tudja??
De hogy az Alföldi
Keresztes Sósorszesz,
Mely mindenben
Sok esetben
Olyan jó hatást tesz, —
Azt tudja mindenki.

Az Alföldi fehér keresztes
sósorszesz
a hű házibarát.

Legendák szólnak eme

Házibarát-ról.

Ne mulassza el egyetlen sósorszesz-zevő sem a most
megjelent

Barack-Hiradót

meghozatni, hol bőven nyilatkozik a

Házibarát.

Az Alföldi fehér keresztes sósorszesz
egyedüli gyártója az

Első Alföldi Cognacgyár
részvénytársaság

Kecskeméten.

Ó. cs. és kir. fensége József főherceg kamarai szállítója.

Kapható mindenütt.

Nyomatott a Nagyenyei Könyvnyomda és Papírárugyár Részvénytársaság könyvnyomdájában Nagyenyeden.

Nagyenyei Kisegítő Takarékpénztár részv.-társ.

Részvénytőke: 400.000 kor. Tartalékalap 200.000 kor.

Előnyös kölcsönt ad betáblázásra, megfelelő kezességre, értékpapírokra, sorsjegyekre, jóhitelű pénzintézetek részvényeire.
Vásárol és elad értékpapírokat.
Letétbe elfogad értékpapírokat, sorsjegyeket, értékeket kevés őrzési díj mellett.
Idégen kölcsönöket a legelőnyösebben konvertál.
Váltókat az összeg nagysága szerint legelőnyösebb feltételek mellett számitol le.
Allandó betétet 5% kamattal mellet fogad el.

Nyitva áll hétköznap d. e. 9-12, d. u. 3-4 óráig.

Üzletfeleink részére telefon bevezetve 14. szám alatt.

FISCHER ÉS TÁRSA NAGYENYED Alsó-Fehér megye.

100 KAT. HOLD.

A legjobb gyümölcsfák.

80.000 gyümölcsfa oltvány
1 millió gyümölcsfa-alany
1 millió előkerítés csemete.
Sétaterfák • Diszoserjek • Rozsák
Bogyogyümölcsök stb.

1/2 millió szőlőoltvány.
Európai és amerikai sima és gyökerez szőlővesszők stb.
Árjegyzék és művelési utasítás ingyen.

EGYESÜLT FA- és SZŐLŐOLTVÁNYISKOLÁK FISCHER ÉS TÁRSA, és AMBRÓSI M.

Nagyérdemű vevőközönség!

Van szerencsém a n. é. vevőközönség becses tudomására hozni, hogy a helybeli piacon Vár-épület 8. sz. alatt

női- és férfi-divatüzletet

nyitottam, hol állandóan dús választékban tartok jóminőségű hazai gyártmányú női-, férfi- és gyermek-czipőket, férfi- és flukalapokat, ing, gallér, kézelő, harisnya és esőernyőket.

Továbbá vásznak, flanelek, czibeln, lodenzövetek, szöttes, zephir, cretonok, parketok. Ujdonságok női divatkelmék és cheviotokban. Ágyterítők, függönyök, paplanok és még sok itt fel nem sorolt czikkek.

Miután bevásárlásaimat kizárólag készpénzzel eszközölöm és nagy mennyiséget veszek, abban a kellemes helyzetben vagyok, hogy az üzletben lévő összes czikkeket feltűnő olcsó gyári árban számíthatom.

Ezek után kérem a n. é. vevőközönség becses pártfogását, hogy alkalmam legyen olcsó árainról meggyőződtenni.

Tisztelettel

Weinberger Miksa.

Vár-épület 8. szám.

182 19-25

Nagy választék hazai gyártmányú Cobrák-féle czipőkben.

Feltűnő olcsóság tennis flanelekben 15 krajczártól kezdve.

vis
a
jav
lan
és
áll
czé
ber
mic
tal
oda
am
pár
ezt
böl,
és
lése
pár
köz
hata
czél
mel
ism
köz
nem
A
telje
való

közé
csalta
leány

talak
a ki
Isten
szem
Maun
mely
mert
sével
nagyo
boldo
radjor
todna
szeret
rem
Látha
eghet